

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 8 K
Félévre . . . 4 K
Negyedévre . . . 2 K
Egyes szám ára 16 fillér
megjelenik minden szombaton.
Kéziratok nem adatnak vissza.

DÉVA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség:

Kossuth L.-utca 12., hová a
lapszellemi részét illető min-
den közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Déva, Kossuth Lajos-u. 12.,
hová az előfizetések és hir-
detések küldendők.

Felelős szerkesztő:

Dr. LAUFER ÁRPÁD.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztő:

KARDOS ÁRPÁD.

A Károlyi-párt

megalakult. A világháború 24. hónapjában született s így a véres évforduló elfeledhetetlen mementója lesz bölcsője ringásának.

Az újszülött párt manifesztált programja előttünk fekszik. Ahogy kíváncsi szemünk végig szánt a sorokon s keresi az „egyedül üdvözítő” igazságokat, találunk bennük aláírni valókat, de bőségesebben akad a kivetni való. Minthogy azonban ezuttal nem e pártprogram bírálása a célunk, egyelőre elhagyjuk annak kritikai analizisét.

Másvalami készlet a hozzászólásra. Bármi-lyen oldaláról nézzük is az új alakulást, egy kérdésre nem találunk megnyugtató feleletet. És ezt a felelet nem adja meg sem a pártvezéri introductió, sem a program, sem a keresztelési szertartáson elhangzott egyéb megnyilatkozások.

Az időszerepesség kérdése ez.

Miért kellett mindennek ép most bekövetkeznie?

Azok a körülmények, melyek miatt Károlyiék hazafias önmegtartóztatással 23 hónapon keresztül lemondottak politikai különállóságuk érvényesítéséről, a huszonnegyedik hónapban sem szűntek meg. A háború ma is csak olyan egységes erő kifejtést, a lelkeknek a nagy cél iránti küzdelemben való osztatlan harmoniáját követeli meg, mint eddig. Sőt ma fokozottabb mérvben, mint kevéssel előbb. Mert bár fanatikus hittől bizunk az elmaradhatatlan végső győzelemben, el kell ismernünk, hogy harctéri helyzetünk igen komoly. Minek hát ilyen időpontban disszonáns hangokat ütni meg idebenn, melyeket odakünn ellenségeink a belső

bolmlás, meghasonlás hangjaiként üdvözölnek s a melyekből biztatást merithetnek a fokozottabb, gyorsabb harci tevékenység kifejtésére.

Az ellenzéki bizalmi tanács kérdése komoly ürügynek nem tekinthető. Hiszen Károlyi maga elismeri, hogy Apponyi a legnagyobb lojalitással mondott le az ellentétek kiegyenlítése érdekében a bizalmi tanácsban való részvételről. Nemcsak a saját személyét, hanem a pártot illetően is. Ez az előtérbe tolt ütköző pont tehát önmagától esedett. A másik? Hogy Apponyi a párt irányításában az elnöki tanácsnak intenzív befolyást kívánt? A világháború a legbeszédesebb példája annak, hogy az egyén ma minden felfogásával, érzésével, elvével a köznek kénytelen deferálni. És egy olyan pártban, melyben különböző árnyalatok egyesülnek, nem okos-e, nem célszerű-e az elnöki egyéniséget ezeknek az árnyalatoknak kimagasló képviselőivel venni körül, hogy a párt egyetemes érdekének arany középutja biztosítva legyen? Nem felelt-e ez meg éppen annak a köztársasági gondolatnak, melyet Károlyiék a maguk pártjában megtestesíteni akarnak?

A kiváltak úgy tüntetik föl a dolgot, hogy ők eddig is áldozatot hoztak azzal, hogy bentmaradtak a nagy függetlenségi pártban. Jól van. Fogadjuk el, hogy tényleg áldozat volt. De, ha ez volt, joggal kérdehetjük, hogy azt a magasabb szempontot, mely őket eddig áldozatra készítette, miért itélték most halálra minden igaz ok nélkül?

És vajjon érett politikai, meg hazafiai öntudattal gondolhat-e az új párt arra, hogy kitűzött programjából, míg a fegyverek viaskodása tart, elérhet valamit? A háború forron-

gása sehogyan sem alkalmas időszak erre. Kár volt sietni. Meg vagyunk győződve arról, hogy mindazt, ami a háború alatt a nemzet javára elérhető és kivihető, Apponyiékkal vállvetve, komoly és a helyzet magaslatára emelkedett ellenzéki munkával sokkal eredményesebben biztosíthatók volna, mint így magukra maradtan, az okvetetlenkedés elidegenítő tényével vállalkozva.

Ezért tartjuk időszertülnennek, okvetlenkedésnek ezt a zászlóbontást, melynek a nemzet ma csak kárát vallhatja, de hasznát semmiesetre sem láthatja.

Erdély jövődjéje.

A földgáz-kérdés a közelmúlt hónapokban a háború más nagy gondjai mellett is rövid időre Erdélyre, az ottani magyarságra s a Király-hágón tuli részek közgazdasági és kulturális viszonyaira terelte a magyar közvélemény figyelmét. Annak idején hírt adtunk arról a kolozsvári akcióról, amely arra enged következtetni, hogy az erdélyi magyarság vezető rétegei a háború tanulságainak hatása alatt már most előkészületet tesznek rá, hogy az erdélyi problémát a háború után a maga egészében megoldáshoz juttassák a szervezkedés és a nyilvános agitáció erejével.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara legutóbb tartott közgyűlésén Dr. Gáman József titkár előterjesztése után Nemény Vilmos javaslatára elhatározta, hogy Erdély gazdasági kérdéseinek széleskörű propagálására a kamara elnöksége kebeléből és erdélyi szakférfiakból álló bizottságot alakít. Ez a bizottság azt a célt tűzte maga elé, hogy az erdélyi problémákat felszínen tartja, azok megoldására javaslatokat készít, ezekre a kormány s az illetékes gazdasági és politikai tényezők figyelmét felhívja, gondoskodni fog továbbá minden igénybe-

A DÉVA ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Ó áldott magyar nők!

Most gyásztűz ég a kandelláberekben
S a szívekben is halvány mécsvilág.
Fájdalmas arcu hitvesek zokognak:
Megannyi sápadt, néma cipruság.

Miként virágok siri koszorukban,
Ugy csügged a fejük le büszke árván.
Az arcuk bus Nióbé sápadt arca:
Fehér, hideg mint carrarai márvány.

Mint csillogó tavon királyi lótosz,
Ugy uszik lelkükön a néma bánat.
A Gracchusok anyjával testvérek mind,
Áldott testvéri nagy Cornéliának!

A szent fájdalmak temetője lelkük,
Melybe a néma emlékeket zárják;
Szent asszonyok, kik hős hitveseiket
A csatatérről holtig hazavárják.

Ugy várja mind, míg lelköket puhára
Örli a bánat, ez a nagy malom.
S úgy várja, várja hasztalan a kedvest,
Kit idegenben rejt a sirhalom.

Mind hős magyar nő! Mind spártai lélek,
Ki csókkal küldte férjét a csatába.

Od'adta büszkén boldogan siratva —
S nem gyászol hetykén, csak némán, magába.

Od'adta férjét, fiát a hazának
S hangos panaszsó nem hagyja el száját:
Lám ilyen áldott, bús, büszke magyar nők
Szülték a világ első katonáját.

Zrinyi Ilona késő unokái!
Hős lelketeknek nincs e földön mása.
Magyar asszonyok! Szent magyar asszonyok ti,
Szálljon reátok az Isten áldása!

Szerestély Béla.

Névnapra.

Szálljatok el, viharfelhők,
Messze semmiségbe,
Hadd fürödjék az én fészkeim
Napsugaras fénybe!
Hadakozók táboráig
Hogyha majd elértek,
Üzenetem minden hősnek,
Külön megvigyéték:
Szüntessék be harcaikat
Bár ez az egy napra:
Áhítatos emlékeit
Semmi se zavarja . . .
Ne ropogjon, ne dörögjön
Fegyver, ágyu, bomba
S ne sirjon fel gyászos vészhir

Békés otthonomba!
. . . Ti tudjátok: szívünk s lelkünk
Nagy bánatnak fészke,
Szálljon egyszer napsugár is,
Öröm is helyébe . . .
Szálljatok csak, viharfelhők,
Örök messzeségbe:
Szálljon reánk, magyarokra
Valahára béke!

Azért.

A nap azért száll lángolva éjbe,
Hold s csillagok, hogy felragyogjanak;
Örökös fény vegye puha ölébe
A szomorú bolyongó árnyakat.
Ha megtette áldástadó körutját,
Örködjének a hold s a csillagok;
A vakságot színes öröme gyujtsák
S legyen tündöklő, minek árnya volt . . .

Diadal-utnak vészlángjai mellett
Azért szálltunk poklok mélyébe le,
Ne hagyjuk vállán a nehéz keresztet,
Mit országokra tett gázság keze . . .
Hadd hintsünk fényt halvány, borus égre
S örökre tűnjék gonoszság nyoma,
Ébredjenek áldástadó békére,
Ne legyenek rabok többé soha!

Kosztolánszky István.

vehető eszközzel arról, hogy ezeknek a kérdéseknek közérdekű voltát a központi hatalmak köztudatába is belevigye. Ilyen kérdések volnának az erdélyi telepítés, a magyarság etnografiai és gazdasági megerősítése, a hiányos vasúthálózat kiépítése, a víziutak rendezése, a folyószabályozás végrehajtása, az erdélyi házi-ipar, a birtok politika s a fürdő-ügy kérdései.

Azután a sok eredménytelen kísérlet után, mellyel az erdélyi magyarság ismételtlen megpróbálta, hogy szűkebb hazája mostoha és elhanyagolt viszonyaiból kibontakozhassék, alig mernénk sokat remélni a kolozsvári kamara kezdő lépésétől, ha nem tudnánk, hogy a háboru eseményei s az Erdélyre fegyverkező ellenséges aspirációk mélyen hatottak nemcsak az erdélyiek gondolkodására és lelkiületére, de az egész magyar köztudatra is.

A háboru új fényvel világította meg előttünk Erdély gazdasági és nemzeti fontosságát s mint egy világpolitikai versengés tárgyát mutatta meg azoknak is, akik eddig nem tudtak ráeszmélni ezekre a szempontokra.

Bebizonyosodott, hogy akié Erdély, csak azé lehet a Balkán politikai és gazdasági hegemóniája, az tartja a kezében a Dardanellák kulcsát s csak az lehet kapusa a Kelet-felé vezető utaknak.

Ezek a tanulságok kell, hogy felrázzák a távolabb eső s eddig oly közömbös nagy magyar vidékek népét is erdélyi testvéreik sorsa iránt s nem szabadnak hagyni, hogy Erdély a maga modern szabadságharcát elhagyatva, önmagában harcolja meg.

A hadicélokra igénybevett fémtárgyak beszoigáltatása.

A honvédelmi miniszter rendelete értelmében előreláthatólag jövő héten városunkban is a kezdetét veszi a fémtárgyak hatósági átvétele. Bár a falragaszok részletesen fogják ismertetni a tudnivalókat, úgy gondoljuk, hogy nem végeztünk felesleges munkát, ha összevontan mi is közöljük azokat.

A rendelet szerint *beszoigáltatás alá nem esnek*: 1. a rézzel, bronzsal, tombakkal, nikkellel bevont vagy lemezelt tárgyak, ha lényegükben más anyagból készültek, 2. a gyári vagy szakiskolai célokra használt réz befőzőüstök, 3. réz konyhamérlegek, teaszamovárok, u. n. bécsi kávéfőzők, villamosfőzők, konyhai használatra szánt manométer üstök, mosódobok, 4. a tűzhelybe beépített vízmelegítők, de csak akkor, ha eltávolításuk következtében a tűzhely használhatatlanná válik, 5. háztartási függönyrudak (csövek) és tartók, 6. gyógyszertári felszerelések, 7. különös művészi vagy történelmi becsű tárgyak, 8. a tiszta nikkeltől való leveses tálak, kannák, szűrők, mártáscsészék, főzelékestálak s hozzájuk hasonlók.

Be kell szolgáltatni: 1. A vörösrézről és nikkeltől készült főző-, befőző-, fagylatkésztő üstöket, fazekakat, lábosokat, serpenyőket, kannákat, sütőformákat és más hasonlókat, háztartási hűtőket, tálakat, tálcákat, csészéket, gyertyatartókat és más hasonlókat, még akkor is, ha ónozza vagy más fémekkel vannak bevonva, 2. sárgarézről készült mozsarakat, mozsártörőket, habüstöket, öntött sárgaréz gyertyatartókat, vasalókat, tálcákat és más hasonlókat, 3. vörösrézről való mosóüstöket, tűzhelybe épített vízmelegítőket, egyszerű vizaratókat, fürdőkádakat, még akkor is, ha más fémekkel vannak bevonva, 4. sárga- és vörösrézről készült gyümölcsbefőző üstöket, 5. rézből, bronzból vagy tombakból való parázstartókat és kályhaelőteteket, 6. 1/2 klg.-os és nehezebb sárgaréz sulyokat, 7. raktáron tartott sárgaréz szőnyegfogantyukat, védőrudakat, függönyrudakat, csöveket és tartókat, 8. ónból készült korsókat, ürmértékeket, edényeket, tálakat, tányérokat, tálcákat, fedőket, kanalakat s egyéb háztartási tárgyakat, 9. — söntéstálcákat, 10. — fürdőkádakat; a 8—10. alattiakat akkor is, ha nem teljesen, hanem tulnyomó részben ónból vagy óntövezetekből állanak, 11. vörösréz mosóüstöket, takarmányfőző üstöket, gyümölcsbefőző üstöket és egyéb üstöket.

A beszoigáltatásra mindenki köteles, kinek tulajdonában v. birtokában a most említett tárgyak vannak. Az iparüzők és kereskedők beszoigáltatási kötelezettsége raktári készletük

suly szerint kiszámítandó egyharmad részére terjed ki. Mások valamenyi fémtárgyukat kötelesek beszoigáltatni. Az átvételi bizottság azonban olyan esetekben, midőn valamely tárgynak föltétlen nélkülözhetetlensége és egyéb anyagokból előállított tárggyal való pótolhatatlansága beigazolást nyer, ezt a tárgyat igazolvány mellett ideiglenesen vagy állandóan tulajdonosánál hagyhatja.

Az átvételi eljárás kétféle. A beszoigáltatási kötelezettség alá eső fémtárgyakat előállító vagy azokkal kereskedő iparüzőknél, kereskedőknél, a szállodásoknál, vendéglősökknél, kávéosknál, sütőknél, cukrászoknál, egyesületeknél, rendházaknál, kórházaknál, szanatóriumoknál, üdülőtelepeknél, fürdőknél, tanintézeteknél és egyéb intézeteknél a kitzűzött napon vagy azt követőleg az átvételi bizottság megjelenik, számbaveszi az átszoigáltatandó mennyiséget s beszoigáltatására határidőt jelöl meg. A többi beszoigáltatásra kötelezett ugyancsak a megállapítandó időben, de a bizottság bevétele nélkül köteles az átvételi helyre beszoigáltatni fémtárgyait.

Az átvételt a bizottság elismervény mellett eszközli s ugyanekkor megállapítja a fémtárgyak után járó térítések szabályszerű összegét, melyet az illetékes cs. és kir. katonai parancsnokság hadbiztossága utalványoz ki és az előjáróság, illetve polgármester fog annak idején kifizetni.

A beszoigáltatásra kötelezettek fémtárgyaikat az átvételi bizottság által kitzűzött napot megelőző napig jogosultak a Fémközpontnak vagy pedig megbízott bevásárlóinak szabadkézből eladni. Ilyen megbízott tudomásunk szerint a megyében *Brádon Kugel Sándor, Petrozsényben Pop Emil és Reisner József, Vajdahunyadon Erdős József.*

Aki fémtárgyait eltitkolja, be nem szolgáltatja, vagy a rendeletet egyébként megszegi 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 kor-ig terjedhető pénzbüntetéssel bünhődik.

Innen-Onnan.

Kíváncsi hölgyek kíváncsi urak, emlékeztek-e még Reá? Emlékeztek-e nagy fejére, melyet gloria helyett hosszú göndör hajzat sugározott be mint egy Krisztus korabeli Apostolét?

A Fehér-Kereszt szállodában ütötte föl helyben, Déván ideiglenes főhadiszállását és rendeletére öklömnnyí betűk hirdették a kirakatokban az eseményt, hogy e szegény városka im falai között tisztelheti a miszticizmus ezidei fejedelmét, a Nagy Ben Aroly beyt, kinek Aladin honában, a búbajos Arábiában, a mostani Irakfront tájékán ringatták bölcsőjét, aki előtt meghunyászkodik a titok, mint a Bodri kutya s engedelmesen ereszti le szűzi leplét a rettentően szemérmes jövendő.

És ez a szabadalmazott nagyság, ez a télenyáron hosszú hajjal járó magántudós grafologus, kitől a keleti találékonyság sercentő szikráit el nem vitathatni, napokon át 5 koronás belépő díjak mellett mutogatta Isten és saját kegyelméből való tudományát. Bőkezűen szorta közöttetek a jövendőt, elárulta a nem legtitkosabb gondolataitokat s meg-megrebbentette oktondi kitalálásaival hiszékeny lelkeiteket.

Odavoltatok tőle! Mikor elment körünkbel s kiszellőztették utána szállodai szobáját, leszedték a kirakatokból a fekete betűóriásokat, úgyhogy a beynek csak emléke maradt vissza, sokáig őrizték azt, mint értékes ereklyét.

És erről a csudás arábiáról most kisütötte az udvariatlan budapesti policia, hogy egyszerűen hazánkfia, Temesváron született, 32 éves, nőtlen, artista, ki a keresztségben igen szelid nevet nyert: Gottlieb Árminnak hívják, nem mindig volt grafologus, volt közveszélyes munkakerülő s ezért a tudományáért Sepsiszentgyörgyön nem 5 koronát, hanem 1 hónapi fogházat adományozott a kir. bíróság.

Ohh! Ohh! Azért csak becsüljétek meg a jövendőmondásait, mert hisz pénzetek bánja.

Mi meg jó magyarosan csak annyit mondunk: Sic transit gloria mundi!

Nem kell ahhoz a bölcsék köve, hogy megértjük, miért van igaza a hátszegi rendőrkapitánynak, mikor megállapítja, hogy a kávéházi

és vendéglői női alkalmazottak is terjesztői a venereás betegségeknek.

Abban is — inkább többé, mint kevésbé — igazsága van a rendőrkapitány urnak, hogy a bajnak eredője ott leledzik valahol a vendéglősök, kávéosok zsebeiben. Ahonnan t. i. vagy egyáltalán nem, vagy pedig olyan gyéren csöpög a fizetés az említett alkalmazottak részére, hogy abból emberfia ma meg nem élhet; nem élhet hát meg a kaszirnő, pincérleány sem, kivált amióta a vendéglői záróra olyan szivfacsaróan összezsugorodott s ezzel a borraivalók rajzasi ideje szükmarkuan maximáltatott.

Kénytelenek tehát szegény nők a záróra után kinálkozó mellékfoglalkozás himes mezejének Scyllái és Charibdysei között hajszolni azt a különbözetet, mely fenntartásuk mérlegének egyensúlyozásához mulhatatlanul szükséges.

És a hátszegi rendőrkapitány segíteni akar ezeken a párákon, kiket sorsuk mostohasága az életnek ilyen vadvizeire terelt. És segített úgy, hogy a feminizmus apostolai és szociológusok csak hálásak lennének érte. A szállodásoknak, vendéglősöknek és korcsmárosoknak kiadott rendelete mondja el helyettünk!

„Ép ezért elrendelem, hogy az elő felsorolt női alkalmazottak közül a felirónő az ellátáson kívül legalább havi 60 korona, a pincérnő az ellátáson kívül legalább havi 30 korona fizetésen alul nem alkalmazhatók, mely összegből a törvényes betegsegélyző járulékon kívül semmiféle levonás nem eszközölhető. Amennyiben ezen rendelkezés be nem tartatnék, az illető munkaadótól a női alkalmazottak tartásának jogát meg fogom vonni. Rendelkezésem folyó évi július hó 15-én lép életbe.”

Ez úgy hisszük, elég világos.

Most csak arra vagyunk kíváncsiak, mekkora időbeli távolságra van Hátszeg a többi megyei várostól s köztük Dévántól is?

HIREK.

Előfizetési felhívás.

A mai sulyos időkben a vidéki sajtó fennmaradásának, munkássága lehetőségének biztosítása érdekében existenciális harcot vív.

Jól tudja a szemlélődő nagyközönség, hogy ez a küzdelem a fennmaradásért pillanatig sem öncél, hanem mindig a köz becsületese, eredményese és körültekintő szolgálatára való törekvés.

Lapunkat is mindig ilyen cél lelkesítette s ennek előmozdításáért igyekezett erejének megizmosítására, bár ez az igyekvés terhes feladatként nehezedett ránk.

Az új negyedév kezdetén arra kérjük olvasóközönségünket, hogy támogassa előfizetésével lapunkat, mely mindig a közjó lelkes szolgája volt.

Hátralékban levő régi előfizetőinkhez is azal a kérelemmel fordulunk, hogy méltányolják nehéz munkánkat s küldjék be az elmaradt előfizetési díjakat, melyeket tovább már nem nélkülözhetünk.

Tisztelettel
a Déva és Vidéke
kiadóhivatala.

— **Kitüntetett orvos.** Öfelsége a király dr. Hosszu Jenő segédorvost, Déva város szülöttét, ki az olasz fronton küzdő hős katonáinknál teljesít fáradságtalan szorgalommal szolgálatot, érdemei elismerésül a koronás arany érdemkereszttel a vitézségi érem szallagján tüntette ki.

— **A dévai rendőrkapitány bevonult katonai szolgálatra.** Liedemann Hugó rendőrkapitányt, ki tudvalevőleg nyug. 23. honv. gy. e. főhadnagy, a hét első napjaiban a honvédelmi miniszteriumba szolgálattételre rendelték be. Távolléte tartamára a rendőrkapitányi teendőket a tanács egy régebbi határozata alapján *Soly-mossy László* városi aljegyző látja el.

— **Áthelyezés.** A közoktatásügyi miniszter *Szabó Endre* dévai áll. tanítóképzőintézeti tanárt, elismert tehetségű zongoraművészt, lapunk munkatársát a kiskunfélegyházi áll. elemi népiskolai tanítóintézethez helyezte át. Távozása városunk zenei életében sajnálatos veszteséget jelent.

— **Hősi halál.** *Russu János* 64. gy. e. zászlós, a dévai főreáliskola volt növendéke az orosz harctéren ellenséges golyótól találva hősi halált halt. Ugyan ilyen hősi végzet ért egy tehetséges szászvárosi ifjút, *Pop Koriolán* 64. gy. e. tart. zászlóst is.

— **Akinek hét fia katona.** Ritka kitüntetésben részesült *Mózes Mendel Mihály* petrozsényi lakos. A kabinetiroda értesítette vármegyénk főispánját, hogy nevezettnek, mint 7 hadbavonult fiu atyjának Ófelsége magánpénztárából 500 korona egyszeri pénzádományt, valamint emlékjelül nevének kezdőbetűivel díszített ezüst órát ajándékozott. A legmagasabb helyről származó ajándékok már meg is érkeztek.

— **Megjutalmazott körjegyző.** *Kovács Ernő* felpestesi körjegyzőt a közadók behajtása körül kifejtett eredményes buzgalmaért a dévai m. kir. pénzügyigazgató 50 K., — a vármegye alispánja pedig az utadók sikeres behajtásáért 17 kor. jutalomban részesítette.

— **Uj ezredorvos.** A király *Nagymáté Gyula* dr. 64. gy. e. főorvost ezredorvossá léptette elő.

— **Kitüntetések a 64-ik gy. ezredben.** A király *Herceg Samu*, hősi halált halt főhadnagyot a III. o. katonai érdemkereszttel, *Petrisor Traján* táborilelkész a II. o. lelkészi érdemkereszttel, *Brassován Frigyes* számvevő altisztet a koronás ezüst érdemkereszttel és *Krisán Mihály* őrmestert a II. o. vitézségi éremmel tüntette ki. Ezenkívül az ezredben 182 bronz vitézségi érmét osztottak ki a vitéz katonáknak.

— **A dévai dispensair** hosszú pihenés után f. hó 20-án igazgatósági gyűlést tartott, melyen *Hajduczy József* és *Ápáthy Árpád* dr.-né ügyvezető elnökök, özv. *Gerey Gyuláné*, *Mailand Oszkárné*, *Mótz Miklós* dr. né, *Osztokics Zsigmondné* elnökök, *Mailand Henrik* dr. főorvos, *Székely Sándor*, *Szeles Henrik* titkárok és *Hirsch László* pénztáros voltak jelen. *Hajduczy József* az országosan megindult tüdővész ellenes akciót körvonalozta elnöki megnyitójában s ismertette a megyei mozgalom irányítására az alispán és megyei főorvos által kezdeményezett intézkedéseket. Majd megrendült egészségi állapotára hivatkozással bejelenté, hogy kénytelen az ügyvezetésről lemondani, bár az elnökségben továbbra is megmaradni óhajt. E bejelentés után ismerteti azokat az általános nehézségeket, melyek a háboru alatt az egyesületet eredeti hivatásától elterelték, de dicséretes odaadásról tettek tanúságot hölgytagjai, kik a sebesültek ápolásában buzgólkodtak. *Mailand* főorvos sajnálattal fogadja az ügyvezető elnök lemondását, de indokai előtt meghajlik. Javasolja, hogy az állás betöltésére kérjék föl *Boér Gábor* központi főszolgabíró, aki eddig is, főleg a segítő akcióban, igen értékes tevékenységet fejtett ki. Bejelenté, hogy újból megkezdte a betegek segélyezését. Igyekezni fog az intézet működését feliszínen tartani. Szükség volna arra, hogy az egyesületet állandó segélyekkel erősítsék. A munkásbiztosító pt. 400 kor. évi segélyt ad tagjainak gyógykezelése ellenében. *Hirsch László* pénztáros az 1915. évi zárszámadást terjeszti elő. Végül *Ápáthy Árpádné* jelenti, hogy *Horváth Dezső* dr. és ifj. *Schneider József* a dispensair javára rendezett hangversenyük jövedelmével gyarapították az egyesület vagyont, miéртis nevezetteknek önzetlen fáradozásukért az egyesület nevében hálás köszönetét fejezi ki.

— **A 39—50 évesek pótsorozása.** A honvédelmi miniszter értesítette a vármegyét, hogy az 1877—1866. években született népfölkelésre kötelezettek újabb sorozását augusztus 29-től szeptember 21-ig kell megtartani.

— **Galiciai csikók a gazdaközönségnek.** Mint illetékes helyről értesültünk, a földmivélségi miniszterium legközelebből 70 drb. Galiciából rekvirált csikót küld vármegyénk gazda közönsége részére. Szétosztásuk a wolhyniai csikókéhoz hasonlóan árverésen fog megtörténni, előzőleg azonban egy hónapon át Nagybarcsán tartják állategészségügyi megfigyelés alatt.

— **Járványorvos a megyében.** A belügyminiszter az orvoshiányra tekintettel *Weisz Alfréd* dr.-t. járványorvosi minőségben az alispán rendelkezésére a megyébe küldötte ki. A járványorvos székhelye Piski lesz, honnan a felmerülő szükség szerint ide vagy oda lesz szolgálattételre beosztva.

— **A gabona maximális ára.** E héten közölte a hivatalos lap a kormány rendeletét a gabonaméliek legmagasabb árának megállapításáról. Az árakat a kormány két időszakra maximálja. Az első időszak július 16-tól december 15-ig, a második időszak dec. 15-től az idény végéig tart. Az első időszakban 3—4 koronával magasabb árak lesznek, aminek nyilvánvaló célja, hogy a gazdák ne késlekedjenek termésük bejelentésével, értékesítésével és hogy ne ismétlődjenek meg azok az esetek, mikor egyesek nagyobb árak reményében visszatartották gabonájukat. Most előre meghatározza a kormány, hogy csak december 15-ig marad érvényben a magasabb ár, azontul pedig az alacsony árakat kell betartani. Vármegyénkben a legmagasabb árak következők: buza első időszakban 42 K., másodikban 38 K., rozs és kétszeres első időszakban 34 K., másodikban 31 K., árpa első időszakban 32 K., másodikban 29 K.

— **Becsületes rendőr.** *Antal Boldizsár* vajdahunyadi városi rendőr az utcán 400 koronát talált. A pénzt nyomban átadta a vajdahunyadi rendőrkapitányi hivatalnak, ahol a károsult hiánytalanul megkapta elveszített pénzét.

— **Uj tüdőbeteggondozó.** *Muzsnay Béla* polgármester és *Székely Dezső* dr. városi tiszti főorvos fáradozására Hátszegen tüdőbeteggondozó intézet létesül, ami mindenesetre jelentős mozzanata a tüdővész ellenes megyei mozgalomnak.

— **A Blum-féle lisztkiméréssel** több oldalról fölhangzott panaszokra ismételtlen is foglalkozott lapunk s követelte, hogy a fogyasztó közönség érdekében a hatósági lisztkiárusítás osztassék meg több kereskedő között, mert a panaszolt sérelmek csak így lesznek megszüntethetők. Minthogy ez az állapot ma is fennáll, a baj igazi okát kerestük s azt a megbízható fölvilágosítást kaptuk, hogy mint sok minden mizériának, ennek is a Haditermény Öszentsége a kulféje. A hatóságok minden fáradozása ellenére sem sikerült Déva lisztszükségletének kiutalását Öszentségétől kieszközölni s *Blum Zsigmond* a saját felelősségére előlegez kisebb mennyiségeket az Öszentsége rendelkezése alá helyezett lisztkészletből, hogy ezáltal a közönségen ugyanahogy segítsen. Ilyen viszonyok között bele kell törődnünk a helyzetbe s várunk türelmesen, míg a Haditermény megmozdul. Blumtól pedig nem követelhetjük, hogy a saját felelősségére az összes hatósági lisztárusítókat is ő lássa el liszttel.

— **A 10 koronás uj bankjegyek.** Az Osztrák-Magyar Bank 10 koronára szóló és 1915. évi január hó 2-áról keltezett uj bankjegyeinek kibocsátását f. hó 24-én kezdi meg. Az uj bankjegyek a régiéktől, melyek bevonása iránt csak később történik intézkedés, színben és rajzban elütnek, de különböző lesz ez az uj bankjegy magyar és német oldalán is.

— **Betiltották a dévai állatvásárokat.** *Kozolyán* föllépett a szarvasmarhák között a ragadós száj- és körömfájás. Minthogy a törvény előírja a járvány elszigetelése céljából, hogy ilyen esetben az 5 kilométeres körzetbe eső helységek is zár alá helyezendők, az állategészségügyi hatóság a dévai állatvásárokat betiltotta. A város most felirt a földmivélségi miniszterhez, hogy legalább a f. hó végén tartandó országosvásár tartamára oldja fel a város területét a tilalom alól.

— **Halálragazott vasuti fűtő.** Hivatásának tragikus végű áldozata lett az elmúlt héten *Fehér József* piskii máv. mozdonyfűtő. Igazán találó elnevezés az, hogy a vasutas a béke katonája (s mint láttuk most a háborunak is egyik legkiválóbb harcosa), akinek nehéz élet-pályája olyan, hogy a végzet *Damokles-kardja* örökké feje fölött lóg s nem tudhatja, melyik pillanatban sújt le reá az irtózatoss halál vagy az örökös nyomorékság képében. Folyó hó 15-én a déli órákban Zám állomásra haladt be Piski felől egy tehervonat, melynek mozdonyvezetője *Baric János*, fűtője pedig a tragikus végű *Fehér József* volt. Amikor a vonat az állomásra behaladt, *Fehér* aki észrevette, hogy a mozdony tengelygyai melegeknek, le akart szállani a gépről, hogy megolajozza azokat. Leszállás közben azonban, minthogy a vonat még mozgásban volt, a szerencsétlen ember beléütődött a vágányok között elhelyezett

lámpaszlopba, minek következtében a mozdony lépcsőjéről lebukott, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a kerek alá került, melyek mindkét lábát fölül lemészétek. A szerencsétlenül járt vasutast az állomási személyzet a váróterembe vitte s azonnal értesítették a zámi rézbányához beosztott katonarost, aki rögtön segítségére sietett, de az orvosi segítség hiába volt, mert a nagy vérvesztés következtében 1 órai kínlás után meghalt. *Fehér*, aki 34 éves, derék, kötelességtudó vasutas volt, feleséget és két kis árva gyermeket hagyott hátra. A vizsgálat adatai szerint a szerencsétlenül járt ember saját vigyázatlanságának sajátátralméltó áldozata.

— **Vármegyénk közegészségügyi állapota** általánosságban kielégítőnek mondható. A hólyagos himlő még mindig fel-felüti fejét. Így a hátszegi járásban *Boicán* 9, a dévaiban *Forrádián* és *Nyavalyásfalván* 7—7, a brádi járásban pedig *Brádon* 4, *Mihalényben* 13 megbetegedés fordult elő. A baj elfojtására mindenütt megtörténtek az óvintézkedések. Egyéb fertőző betegségből a számarhurut lépett föl tömegesebben Szászvároson 15 esettel.

— **Ma este kezdi előadásait** a *Schmidt* cirkusz, mely Nagyenyedről érkezett ide. Mindössze 3—4 napot tölt városunkban. Mindennap a legjobb ajánlóleveleket hozta magával.

— **Nem tudjuk, hogy véletlenül esett-e meg,** vagy jóságos rugók léptek akcióba, de örvendetes tényként szögezzük le, — o tempora, o mores! — hogy a szerdai hetipiacon maximális áron lehetett hozzájutni szárnyashoz és egyéb piaci cikkekhez. És ha lehetett most, nem szabad máskor sem lehetetlenné alakulnia ennek. Ismételtlen hangoztatjuk, hogy a fogyasztó közönség egyöntetű erélyes fellépésének, támogatva a hatóságok beavatkozásától, föltétlenül rá kell kényszeríteni az eladókat a józanabb belátásra.

— **Árlejtési hirdetemény.** A dévai m. kir. pénzügyigazgatóság a dohánygyártmányok fuvarozásának biztosítása céljából a háboru tartama alatt a dévai állomástól, a dévai dohányáruraktárba beszállítandó és ezen raktár egyes osztályába fuvarozó által beraktározandó, valamint a dohányáruraktárból a vasuti állomásra fuvarozandó dohánygyártmányokra és zsákokra, valamint a dohányáru raktárban lévő felvonó gép segélyével a dohányáruraktár osztályába való elhelyezésére versenytárgyalást hirdet. Évenként körülbelül 700.000—800.000 kg. suly kerül szállításra. Az ajánlatok beadására az utolsó határidő 1916. évi augusztus hó 1-e d. e. 9 óra. Közelebbi föltételek a hivatalos órák alatt a pénzügyigazgatóságnál tudhatók meg.

— **Gyűjtsünk gyógynövényeket, barackmagot és szilvamagot!** A Hadsegélyző Hivatal által megindított gyógynövény gyűjtési akció felhívja az áldozatkész közönség figyelmét arra, hogy miként lehet, a normális időkben veszendőbe menő, vagy elhanyagolt anyagokból a hadviselésre nézve igen fontos értékeket teremteni. A mezőkön ingyen viritó gyógynövényeket, a barack és szilvamagvat csak össze kell szedni és így kis fáradsággal, anyagi áldozat nélkül hathatósan segíthetjük a hadse- reget, mely a gyógyszereket megkapja és a hősök özvegyeit, kiknek az értékesítés összege jut. A barack és szilva magjából olajat préselnek, mely a gyógyászatban fontos mandulaolajat helyettesíti. E magvakat teljesen száraz állapotban, csonthéjukkal együtt küldjük be, a csomagokat a posta és vasut bérmentve veszi fel, ha „gyógynövény” tartalomra vannak jelezve, s a *Hadsegélyző Hivatalnak V., Akadémia-utca 17.* címezve. A gyógynövények iránt érdeklődőknek a Hadsegélyző Hivatal kívánatra tájékoztatót küld. Hársfavirág, bodzavirág, nadragulya, beléndek, arnika, pipacs, orvosi székfü, ezerjófű, üröm, ökörfarkkóró, zilize levél, anyarozs, redőszírom stb. mind gyűjthetők, de csak azon növényekről kérjünk utasítást, amelyek az illető vidéken tényleg előfordulnak.

— **Egy jókarban levő rövid zongora** megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 119 1—5

Laptulajdonos és kiadó: LAUFER VILMOS.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal: 35.

SCHMIDT CIRKUSZ

Déván, a gyakorlótéren.

Ma, vasárnap július hó 23-án
2 nagy ünnepi előadás.

Délután 4 órakor
gyermek és családi előadás teljes
mússorral

Este fél 9 órakor
nagy ujdonsági előadás.

Teljes műsor és a többi attrakciók.

Holnap, hétfőn nagy jutalomelőadás.

Előadások kedvezőtlen idő esetén is.

Kiváló tisztelettel **SCHMIDT M.** igazgató.

A marosillyei kir. járásbíróság, mint tekv. hatóság.
793—916. tlkvi.

Visszárverési hirdetés-kivonat.

Fagetana tak. és hitelintézet facsádi bej. cég végrehajthatónak, Batrina György végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a visszárverést 65 kor. 24 fill. tőkekövetelés járuléka behajtása végett a marosillyei kir. járásbíróság területén lévő, Vika községben fekvő s a 31. sz. tjkvben felvett ingatlanok B 4. és 9. sorszám alatt részére és pedig: az A $\dagger$ 1. rdsz. 94/b. 95/a/1. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 7 kor., a 3. rdsz. 197 és 200. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 4 kor. 90 fill., a 4. rdsz. 572/575. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 2 kor. 80 fill., az 5. rdsz. 578. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 1 kor. 54 fill., a 6. rdsz. 873. 874. 878. 881. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 11 kor. a 7. rdsz. 1063/1. $\frac{7}{16}$ részére 1 kor. 54 fill., a 8. rdsz. 1080. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 3 kor 15 fill., a 9. rdsz. 238/a. 1239/1. 1240. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 28 kor., a 10. rdsz. 1243. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 6 kor. 30 fill., a 11. rdsz. 1441/3. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 3 kor. 15 fill., a 12. rdsz. 1924. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 50 fill., a 13. rdsz. 2001/2. hrsz. $\frac{7}{16}$ részére 2 kor.

II. az u. o. 87. sz. tjkvi ingatlanok közül az A $\dagger$ 32, 33, 35, 36, 37/57, 59, 60, 62. rdsz. ingatlanokra és pedig: az A $\dagger$ 32. rdsz. 547/b. hrsz. 1 kor., a 33. rdsz. 556/b. hrsz. 1 kor., a 35. rdsz. 603/b. hrsz. 25 kor., a 36. rdsz. 750/b. hrsz. 1 kor. a 37. rdsz. 752/b. 753/b. 755/b. 760/d. 761/b. 764/b. hrsz. 24 kor., a 38. rdsz. 769/b. 771/b. 772/b. hrsz. 6 kor., a 39. rdsz. 772/b. hrsz. 1 kor., a 40. rdsz. 779/b. hrsz. 4 kor., a 41. rdsz. 867/b. 868/b. hrsz. 14 kor., a 42. rdsz. 899/b. 900/b. 901/b. 902/b. 922/b. 923/b. hrsz. 8 kor., a 43. rdsz. 994/b. hrsz. 6 kor., a 44. rdsz. 1011/b. hrsz. 8 kor., a 45. rdsz. 1029/b. hrsz. 22 kor., a 46. rdsz. 1093/b. hrsz. 6 kor., a 47. rdsz. 1109/b. hrsz. 12 kor., a 48. rdsz. 1173/b. hrsz. 4 kor., a 49. rdsz. 1231/b. hrsz. 3 kor., az 50. rdsz. 1238/b./1. 1239/b./2. hrsz. 38 kor., az 51. rdsz. 1259/b. hrsz. 10 kor., az 52. rdsz. 1334/b. hrsz. 7 kor., az 53. rdsz. 1342/b. hrsz. 14 kor., az 54. rdsz. 1364/b. hrsz. 3 kor., az 55. rdsz. 1441/b./2. hrsz. 10 kor., az 56. rdsz. 1443/b. hrsz. 1 kor., az 57. rdsz. 1387/b. hrsz. 19 kor., az 59. rdsz. 1632/b. hrsz. 4 kor., a 60. rdsz. 1640/b.—1643/b. hrsz. 352 kor., a 62. rdsz. 2001/b. hrsz. 3 kor.

III., az u. o. 143. sz. tjkvben felvett ingatlanok közül az A $\dagger$ 1. rdsz. 547/a. hrsz. 1 kor., a 2. rdsz. 556/a. hrsz. 1 kor., a 4. rdsz. 603/a. hrsz. 25 kor., az 5. rdsz. 750/a. hrsz. 1 kor., a 6. rdsz. 752/a. 753/a. hrsz. 755/a. 760/a. 761/a. 764/a. hrsz. 24 kor., a 7. rdsz. 769/a. 771/a. 772/a. hrsz. 6 kor., a 8. rdsz. 777/a. hrsz. 1 kor., a 9. rdsz. 779/a. hrsz. 4 kor., a 10. rdsz. 867/a. 868/a. hrsz. 14 kor., a 11. rdsz. 899—902/a. 922/a. 923/a. hrsz. 8 kor., a 12. rdsz. 994/a. hrsz. 6 kor., a 13. rdsz. 1011/a. hrsz. 8 kor., a 14. rdsz. 1029/a. hrsz. 22 kor., a 15. rdsz. 1093/a. hrsz. 6 kor., a 16. rdsz. 1109/a. hrsz. 12 kor., a 17. rdsz. 1173/a. hrsz. 4 kor., a 18. rdsz. 1231/a. hrsz. 3 kor., a 19. rdsz. 1238/a./2. 1239/a./2. hrsz. 38 kor., a 20. rdsz. 1259/a. hrsz. 11 kor., a 21. rdsz. 1334/a. hrsz. 7 kor., a 22. rdsz. 1342/a. hrsz. 15 kor., a 23. rdsz. 1364/a.

hrs. 3 kor., a 24. rdsz. 1441/a./2. hrsz. 10 kor., a 25. rdsz. 1443/a. hrsz. 1 kor., a 26. rdsz. 1487/a. hrsz. 19 kor., a 28. rdsz. 1632/a. hrsz. 4 kor., a 29. rdsz. 1640/a.—1643/a. hrsz. 352 kor., a 31. rdsz. 2001/a./1. hrsz. 3 kor. kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1916. évi augusztus hó 5. napjának d. e. II órájkor Batrina községházánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10% -át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes érték-papírosban a kiküldöttnél letenni, vagy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1811. LX. t. c. 147, 150, 170. §. 1908. XL. t. c. 21. §.)

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni (1908. XLI. t. c. 25. §.)

Marosillye, 1916. április hó 29.

Buzás s. k., kir. járásbíró.

A kivonat hitelül, Ringler, kir. tlkvv. vezető.

M. kir. állami faiskola Algyógy.

Sz. 218—916.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. miniszter urnak f. évi június hó 8-án 89.000 81—1. szám alatt kelt magas rendelete alapján a vezetésemre bizott m. kir. állami faiskola gyümölcsfa-oltvány készletének egy része a folyó év őszén, illetőleg a jövő év tavaszán közvetlenül áruba bocsátatik.

Alma, körte, szilva, cseresznye, mély oltványok és nemes dió esemetek I. oszt. példányaink ára darabonként 80 fillér.

Ugyanezen gyümölcsnemekből II. oszt. 40 fillér.

Kajszin és őszi barack I. oszt. 60 fillér.

Ugyanezekből II. oszt. 30 fillér.

Az esetleges csomagolási és szállítási díj külön számítottatik fel.

Megrendelések úgy őszi, mint tavaszi szállításra f. évi augusztus hó 10-éig fogadtatnak el és közvetlenül az állami faiskola vezetősége címére küldendők.

Algyógy, 1916. év július hó 17-én.

Gergely István,

állami kertész s. k.

113 1—1

Viszonteladóknek

és kereskedőknek a legszebb selyemmel himzett hadi emléképek, passpartouval minden nyelven. Nagyság 42×52 cm., darabja 1-10 korona. Kapható: **Hugó Jellinek**, Wiener Stickerei-Werstätte, Wien, VII. Bezirk, Lindengasse No. 55.

93 1—5

Két jóházból való fiu
tanulóul
felvétetik lapunk kiadó-
hivatalában.

A Hunyadmegyei Első Takarékpénztár Részvénytársaság Hátszegen

alapszabályainak értelmében közhirre teszi, hogy 1916. évi második felével kezdődőleg a betétek után

öt százalék kamatot fizet.

A betéti tőkekamat adót az intézet maga hordozza.

116 1—1

Egy javított

gőzcséplőgép készlet

azonnal eladó. Bővebbet Ferber

Jánosnál Piskin.

115 1—2

PÉNZKÜLDEMÉNYEK a hadifoglyoknak.

A DÉVAI TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.

t. üzletfelei tudomására hozza,

hogy a hadifoglyoknak szánt pénzküldemények átutalását

== elvállalja. ==

-46

SZEPLŐS

csunya lányok, májfoltos, kiütése asszonyokon azonnal segít

VILÁGHIRŰ FÖLDES-féle

M A R G I T

CRÉME és SZAPPAN

A Margit-crème rögtön szüntet sepleőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát (mitesser) s mindennemű bőrbajt.

A Margit-crémétől az arc bőr üde, rózsás lesz, a ráncok, a redők eltűnnek. A Margit-crémét a világ legszebb asszonyai, hercegnők, grófnők, bárónők, híres művésznők stb. használják s elvannak ragadtatva annak páratlan bőrkonzerváló és bőrszépítő hatásától. — 6 K-ás rendeléseket bárhová bérmentve küld.

Földes Relemen gyógyszerháza Arad.

Kapható minden gyógyszerháza, drogueriában és illatszertkereskedésben. 123 10—15

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:
Gép-, henger- és autólaját, gépsziradékot, kocsikenőcsöt és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajokat szava tolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznózsir, szalonna- és olajnagykereskedők

Budapest, IX., Hentes-utca 17. Sörgöncim! WEISSEFETT Budapest.

Interurbán telefon: József 14—50.

108 2—10